

Valsts augu
aizsardzības dienests

VAAD Kaitīgo organismu novērojumi

Linda Būcēna

Valsts augu aizsardzības dienests
Augu aizsardzības departaments
Vecākā inspektore

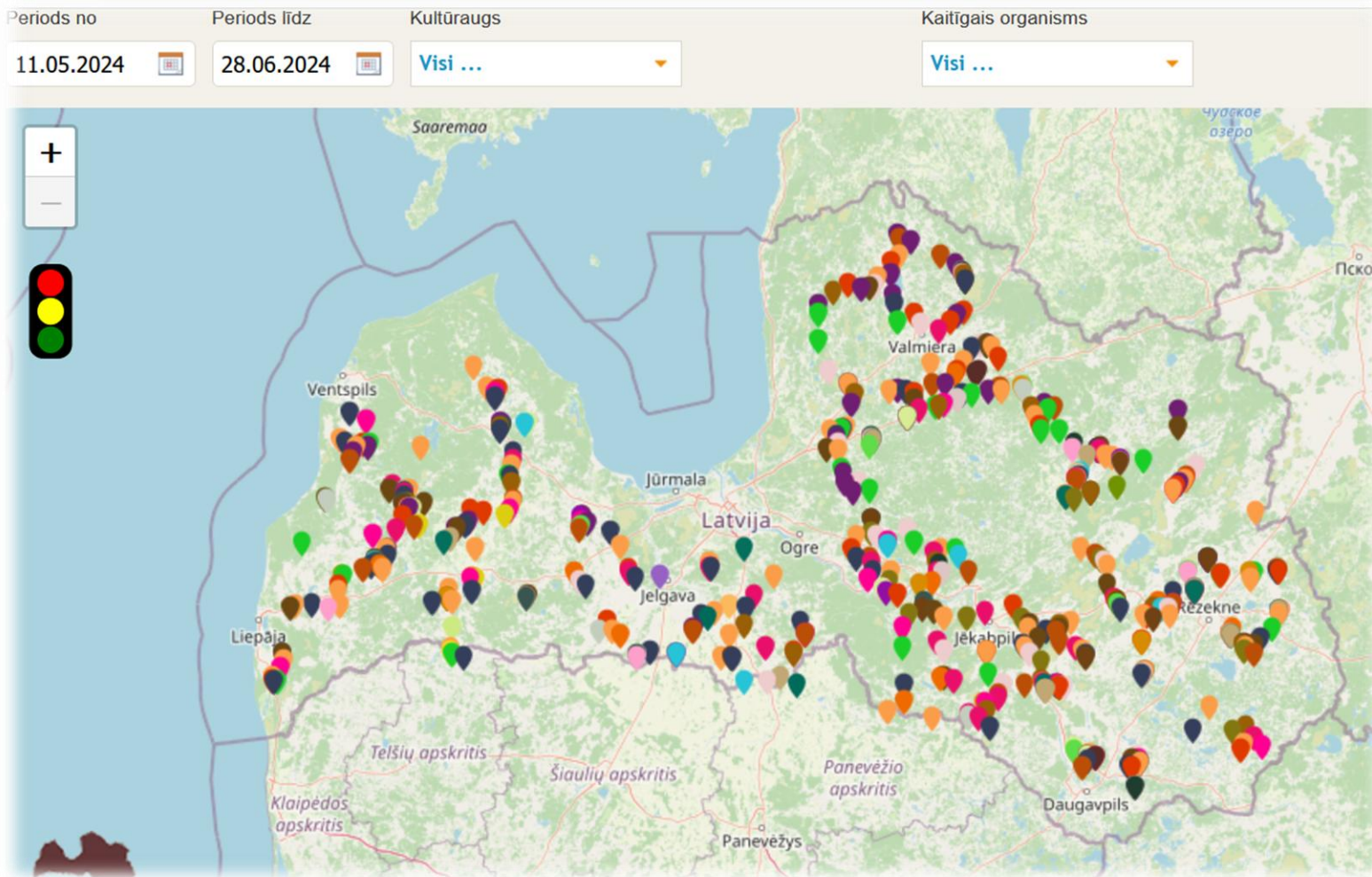
14.02.2025.

Prezentācijas saturs

1. VAAD novērojumu karte
2. Jaunums kartē
3. VAAD sociālajos medijos
4. Informatīvie materiāli

VAAD Kaitīgo organismu novērojumi

<https://noverojumi.vaad.gov.lv/karte>

3693 lauka novērojumi:

- 37 kultūraugi
- 178 kaitēkļi, slimības

Monitoringa rezultāti un KO apraksti

Kvieši, ziemas (Karoglapas parādīšanās (37))

23.05.2024

Slimības:

Graudzāļu miltrasa - Izplatība: 4.00%, Attīstības pakāpe: 2%   Brīdinājums par pirmo parādīšanos!

Kviešu lapu pelēkplankumainība - Izplatība: 10.00%, Attīstības pakāpe: 5%

Kvieši, ziemas (Karoglapas parādīšanās (37))

16.05.2024

Slimības:

Kviešu lapu pelēkplankumainība - Izplatība: 14.00%, Attīstības pakāpe: 7%

Kaitēkļi:

Labību lapgrauži - Imago, Izplatība: 6.00%, Invāzijas pakāpe: 1 %

https://registri.vaad.gov.lv/reg/kaitigie_organismi.aspx?ID=1135

Valsts augu aizsardzības dienests

Reģistri

Graudzāļu miltrasa (*Blumeria graminis*)

Nosaukums angliki: Powdery mildew of cereals

EPPO kods: ERYSGR

Citi nosaukumi:

- *Erysiphe graminis*

Slimības pazīmes – pazīmes novērojamas stiebrošanas un cerošanas fāzē. Uz stiebra apakšējās daļas un apakšējām lapām nelieli plankumi, kas pārklāti ar baltu timeklveida apsarmi, kas pakāpeniski kļūst biežāka un tumšāka. Boja visas auga virszemes daļas, stipras infekcijas gadījumā arī akotus un vārpiņu pleksnes. Vasaras beigās apsarmē labi saskatāmas sīkas melnas lodītes – sēnes augļķermeņi. Ražas zudums miltrasas ietekmē rodas gan fotosintēzes samazināšanās dēļ, gan tādēļ, ka paātrinās transpirācija – ūdens iztvaikošana no lapām. Stipra infekcija var izraisīt lapu bojāeju, traucēt vārpu veidošanos un nogatavošanos, samazināt graudu svaru. Vislielākais ražas zudums ir tad, ja inficēšanās notikusi pirms ziedēšanas un ir inficēta karoglapa. Miežu un kviešu potenciālā raža var samazināties pat par 40 %. Inficē visas graudaugu sugas

Bioloģija – infekcijas avots ir augu atliekas, dzīvi augi un pabiru asni. Inficēšanas ar miltrasu veicina sabiezināti sējumi, pārbagāts slāpekļa mēslējums, augsts gaisa relatīvais mitrums, neievēroti sējas termiņi un nezāļainība. Vistraujākā slimības attīstība ziemas kviešos vērojama stiebrošanas laikā līdz to ziedēšanai. Sekundārā infekcija no inficētiem augu daļām. Slimības ietekmē samazinās produktīvo stiebru skaits, graudu svars, proteīna daudzums graudos.

Ierobežošana -

- * Pret miltrasu izturīgu šķirņu izvēle.
- * Optimālas iezēšanas normas.
- * Nezaļu iznīcināšana.
- * Sabalansēts mēslējums, nepieļaujot slāpekļa pārbagātību.

Kaitīguma sliekšnis – ja ierēnīgas šķirnes inficējas jau cerošanas sākumā un apstākļi ir labvēlīgi miltrasas attīstībai, jāveic smidzinājums ar fungicīdu. Šķirnēm, kas ir salīdzinoši izturīgas pret miltrasu, smidzināšana nepieciešama, ja slimības pazīmes novērotas uz 30 % lapu karoglapas parādīšanās laikā.

Ābeļu kraupis (*Venturia inaequalis*)

Nosaukums angliki: Scab of apple

EPPO kods: VENTIN

Citi nosaukumi:

- *Fusicladium dendriticum*
- *Spilocaea pomi*
- *Venturia sp.*

Ierosina – sēnes (*Venturia inaequalis*)

Boja – ābeles.

Pazīmes novērojamas uz lapām un augļiem

Zudumi – izplatītākā un postīgākā ābeļu slimība, tās rezultātā samazinās raža un tās kvalitāte.

Simtomi – uz lapām sākumā dzelteni, izplūduši, vēlāk brūni plankumi ar tumšu, samtainu apsarmi. Plankumu centra audi atmirst un kļūst pelēki. Ja inficēšanās notiek pavasarī, tad plankumi ir lielāki, bet ja vēlāk, vasarā, tad sīkāk. Plankumi labāk redzami lapas virspusē. Augļi, ja tie agri inficējušies, izveidojas kropļi, bojājuma vietā augļi sacietē, pārkorņojas un saplaisā. Tiek inficēti ziedkāti un ziedi, kā rezultātā ziedi priekšlaicīgi nobirst un neveidojas augļi. Bojātas lapas un augļu aizmētņi priekšlaikus nobirst, inficētie augļi slikti uzglabājams, tos pastiprināti bojā augļu puves.

Pārziemo – uz nobirusām lapām, uz augu atliekām.

Veicina – silts ap +20°C un mitrs laiks.

Ierobežošana –

- * Veco lapu iznīcināšana;
- * Jāaudzē izturīgas šķirnes;
- * Fungicīdu pielietojums.

Fungicīdu smidzināšana visefektīvākā ir, ja pirmais smidzinājums notiek tieši pirms asku sporu masveida izlidošanas. Bet lai aizsargātu kokus no iespējamās sekundārās infekcijas, īpaši mitrās vasarās, nepieciešami atkārtoti smidzinājumi.

Detalizēta informācija zem kartes

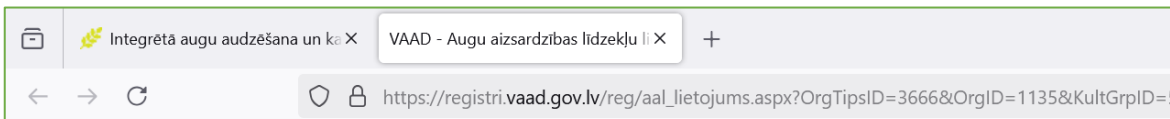
https://noverojumi.vaad.gov.lv/karte 80% ☆

Kultūraugs (Attīstības stadija)	Novērojuma datums	Novērojuma vieta	Konstatētie kaitīgie organismi
 Rapsis, ziemas (Pāksteņu attīstības beigas (79))	21.06.2024.	Talsu novads, Valdgales pagasts	Kaitēkļi: Krustziežu smecernieki - Kāpurs, Izplatība: 6.00%, Invāzijas pakāpe: 2 % Krustziežu pāksteņu pangodiņš - Kāpurs, Izplatība: 8.00%, Invāzijas pakāpe: 20 %
 Rapsis, ziemas (Nogatavošanās sākums (80))	21.06.2024.	Smiltenes novads, Raunas pagasts	Slimības: Baltā puve - Izplatība: 2.00%, Attīstības pakāpe: 1% Brīdinājums par pirmo parādīšanos!
 Rapsis, ziemas (Nogatavošanās sākums (80))	20.06.2024.	Ogres novads, Lēdmanes pagasts	Slimības: Baltā puve - Izplatība: 2.00%, Attīstības pakāpe: 5% Brīdinājums par pirmo parādīšanos!

Saite uz reģistrētajiem AAL

Valsts augu aizsardzības dienests | Reģistri

Augu aizsardzības līdzekļu lietojums

Datu bāze piedāvā iespēju izvēlēties nepieciešamo augu aizsardzības līdzekli pēc tā efektivitātes kultūraugu kaitīgo organismu ierobežošanai, kā arī iespēju iegūt papildu informāciju par kaitīgajiem organismiem (attēli, apraksti) un augu aizsardzības līdzekļa lietošanas nosacījumiem (augu aizsardzības līdzekļa marķējuma teksts).

Meklēšanai pēc kultūrauga attīstības stadijas spiediet "Attīstības stadija" un norādiet kādu no piedāvātajiem.

Ar kalkulatora palīdzību iespējams izvēlēties arī ekonomiski izdevīgāko.

Augu aizsardzības līdzekļu licencētās tirdzniecības vietas ir atrodamas šeit

Kultūraugu grupa*:

Attīstības stadija (neobligāta):

Kultūraugs:

Kaitīgo organismu tips*:

Valsts augu aizsardzības dienests | Reģistri

Produkts	Apstrādājamā kultūra	Organismi (efektivitāte)	Deva	Deva aprēķināt
Cayunis - 2.klase	Kvieši, ziemas [AS 30 - 69], Kvieši, vasaras [AS 30 - 69]	Graudzāju mltrasa (80-100)	0,8 l/ha	0,8
Cayunis - 2.klase	Kvieši, ziemas [AS 30 - 69], Kvieši, vasaras [AS 30 - 69]	Graudzāju mltrasa (80-100)	1 l/ha	1
Delaro Forte - 2.klase	Kvieši, ziemas [AS 30 - 69], Kvieši, vasaras [AS 30 - 69]	Graudzāju mltrasa (80-100)	1,3 l/ha	1,3
Protikon 250 EC - 2.klase	Kvieši, ziemas [AS 25 - 69]	Graudzāju mltrasa (80-100)	0,8 l/ha	0,8
Avastel - 2.klase	Kvieši, ziemas [AS 30 - 69], Kvieši, vasaras [AS 30 - 69]	Graudzāju mltrasa (80-100)	1,25 l/ha	1,25
Univoq - 2.klase	Kvieši, ziemas [AS 30 - 69], Kvieši, vasaras [AS 30 - 69], Spelta kvieši [AS 30 - 69]	Graudzāju mltrasa (80-100)	1,2 - 1,5 l/ha	1,2

AAL marķējums

Reģistrācija Nr. 0847
 Reģistrācijas klase: 2.
 Iepakojums: 250 g, 500 g, 1 kg, 5 kg.
 Partijas Nr. skatīt uz iepakojuma.
 Izgatavošanas datums: skatīt uz iepakojuma.

Uzmanību
 Saturs ir cilvēkiem un polimēru ar formaldehīdu.
 H317 Var izraisīt alerģisku ādas reakciju.
 H410 Ļoti toksisks ūdens organismiem ar ilgstošām sekām.
 EUH401 Ļoti izvērošs no riska cilvēku veselībai un videi, ievērojiet lietošanas pamācību.
 P261 IZVĀIRĪBĪS IELPOT PUNKTUS/ SMIDZINĀJUMU.
 P280 Izmantojot aizsargcimdus/ aizsargdabes/ acu aizsargus/ sejas aizsargus.
 P302+P362 SASKARĒ AR ĀDU: nomazgājiet ar lielu ūdens daudzumu.
 P333+P313 Ja rodas ādas iekaisums vai izsitumi: Lūdziet medicīniskā palīdzību.
 P362+P364 Novēlēt piesārņoto apģērbu un pirms atkārtotas lietošanas izmazgāt.
 P501 Savākt izliktos āķidrumus.
 F501 Atbrīvojies no satura iepakojumā, ievērojot spēkā esošo normatīvo aktu prasības.
 SP1 Nepiesāpnot ūdeni ar augu aizsardzības līdzekli un tā iepakojumu. Netīrīt smidzināšanas tehniku ūdenstīpju un ūdensteču tuvumā izsargāties no piesārņošanas caur drenāžu no pagalmiem un ceļiem.
 Spe 3 Lai aizsargātu ūdens organismus, ievērot 10 m aizsargjoslu līdz ūdenstīpēm un ūdenstecēm.

Avārijas gadījumā zīpot Ugunsdzēsības un glābšanas dienestam - telefons 112.

Reģistrācijas apliecības īpašnieks: Syngenta Polska Sp. z o.o., ul. Szamocka 8, 01-748 Warszawa, Polija.
 Ražotājs: Syngenta Crop Protection AG, Bāzele, Šveice.
 Kontaktpersona Latvijā: 63025626.

<https://registri.vaad.gov.lv/>

✓ Reģistrētais aktuālais AAL lietojums!

✓ Aktuālās izmaiņas reģistrā!

✓ Aktuālais pilns apstiprinātā marķējuma teksts!

Aktuālās ziņas un agrīnais brīdinājums veģetācijas laikā

Prognozes

BRĪDINĀJUMS – kartupeļu stādījumos Sēlijā izplatās kartupeļu lapu sausplankumainība!

29.06.2024

Vēršam uzmanību uz to, ka kartupeļu stādījumos (AS 31-60) Sēlijā sāk izplatīties kartupeļu lapu sausplankumainība *Alternaria solani*, tāpēc VAAD aicina lauksaimniekus apsekot kartupeļu stādījumus un lemt par augu aizsardzības pasākumu veikšanu. Pēc pāris dienām laikapstākļi kļūs labvēlīgi arī kartupeļu lakstu puves *Phytophthora infestans* attīstībai.

[Lasīt tālāk ...](#)

BRĪDINĀJUMS – zirņu sējumos sāk izlidot zirņu tinēju tauriņi

11.06.2024

Vēršam uzmanību uz to, ka zirņu (AS 50-51) sējumos Kurzemē, agrāk kā citus gadus, sāk izlidot zirņu tinēju (*Cydia sp.*) tauriņi, tāpēc VAAD aicina lauksaimniekus apsekot feromonu slazdus un lemt par augu aizsardzības pasākumu veikšanu, jo savairojoties masveidā, kaitēklis var radīt būtiskus ražas zudumus.

[Lasīt tālāk ...](#)

Prognozes

BRĪDINĀJUMS – tiek prognozēts neliels ābeļu kraupja infekcijas risks atsevišķos novados

Vēršam augļkopju uzmanību LBTU Augu aizsardzības zinātniskā institūta "Agrihorts" RIMpro prognožu modeļa brīdinājumiem par ābeļu kraupja (*Venturia inaequalis*) infekcijas riskiem, ka, neskatoties uz vēso laiku, ābeļu kraupja prognoze atsevišķos novados rāda nelielu infekcijas risku sākot no 17. līdz 18. aprīlim.

Balvi, Bauskas Jēkabpils, Rēzeknes, Smiltenes un Valmieras novados - zems infekcijas risks

[Lasīt tālāk ...](#)

Integrētā augu audzēšana un kait...

https://noverojumi.vaad.gov.lv/prognozes/392-bridinajums-lauka-pupu-sejumos-izplatas-pupu-

UZ VALSTS AUGU AIZSARDZĪBAS DIENESTA MĀJASLAPU

INTEGRĒTĀ AUGU AUDZĒŠANA UN KAITĪGO ORGANISMU MONITORINGS

KARTE | PROGNOZES | INTEGRĒTĀ AUDZĒŠANA | KULTŪRAUGU FENOLOĢIJA | AUGU SLIMĪBU ATTĪSTĪBAS ĪPATNĪBAS | NEZĀĻU ATTĪSTĪBAS ĪPATNĪBAS

- PROGNOZES
- PUBLIKĀCIJAS
- INFORMATĪVIE MATERIĀĻI
- PREZENTĀCIJAS

Prognozes

BRĪDINĀJUMS – lauka pupu sējumos izplatās pupu sēklgrauzis

Vēršam uzmanību uz to, ka lauka pupu (AS 50-63) sējumos visos Latvijas novados novērotas pupu sēklgrauža (*Bruchus rufimanus*) vaboles, tāpēc VAAD aicina lauksaimniekus apsekot lauka pupu sējumus un lemt par augu aizsardzības pasākumu veikšanu, jo savairojoties masveidā, kaitēklis var radīt būtiskus ražas zudumus.

FOTO: Pupu sēklgrauzis, I. Liepina

Pupu sēklgrauža (*Bruchus rufimanus*) izplatība dažviet ir sasniegusi 12%.

Bojājumi - pākstī kāpuri izgrauž sēklas iekšpusi. Pupas mizā no iekšpuses izgrauzti pilnīgi apaļi caurumi.

Bioloģija - gadā attīstās viena paaudze. Pirms pupu ziedēšanas un pupu ziedēšanas laikā (+15-20°C) vaboles pārsvarā barojas ar pupu ziedputekšņiem. Izēsto ziedputekšņu dēļ pupas var neapputeksnēties un var neveidoties pākstis. Mātītes dēj olas (200-500 gab.) uz jaunajām pupu pākstīm.

FOTO: Pupu sēklgrauža olas uz pākstīm. VAAD

Uz pākstīm nereti var redzēt vietas, caur kurām izšķīlušies kāpuri ir iegrauzušies pākstī. Pēc tam tie iegrauzas sēklās. Vienā pupā var attīstīties vairāki kāpuri. Kāpuri izgrauž sēklas iekšpusi. Vasaras beigās, pirms iekūņošanās pupā, kāpuri pupas mizā no iekšpuses izgrauž apaļu skrejcaurumu, atstājot mizas vāciņu.

Jaunums: «Luksafora» princips laukaugiem

1. <https://noverojumi.vaad.gov.lv/karte>

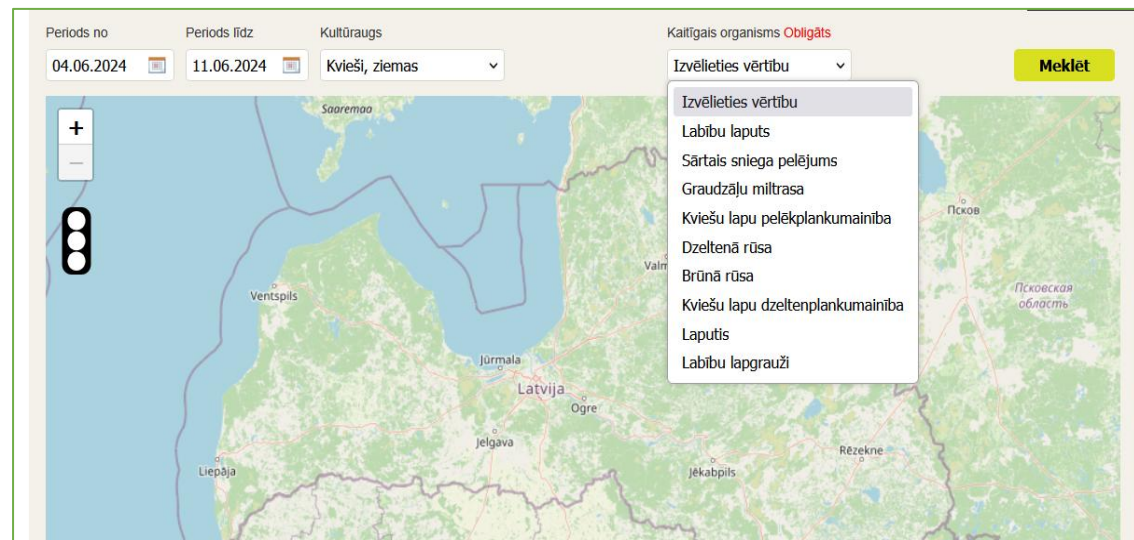
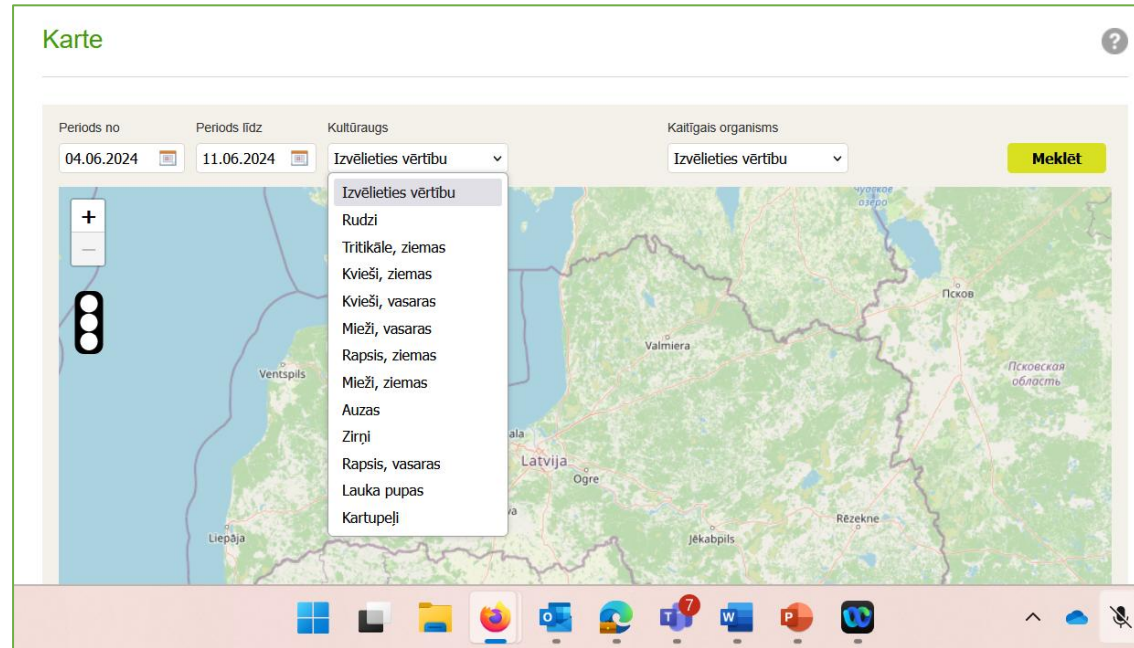
2. simbols

3. Periods no ... līdz (1 nedēļa)

4. Kultūraugs

5. Kaitīgais organisms

6. Meklēt

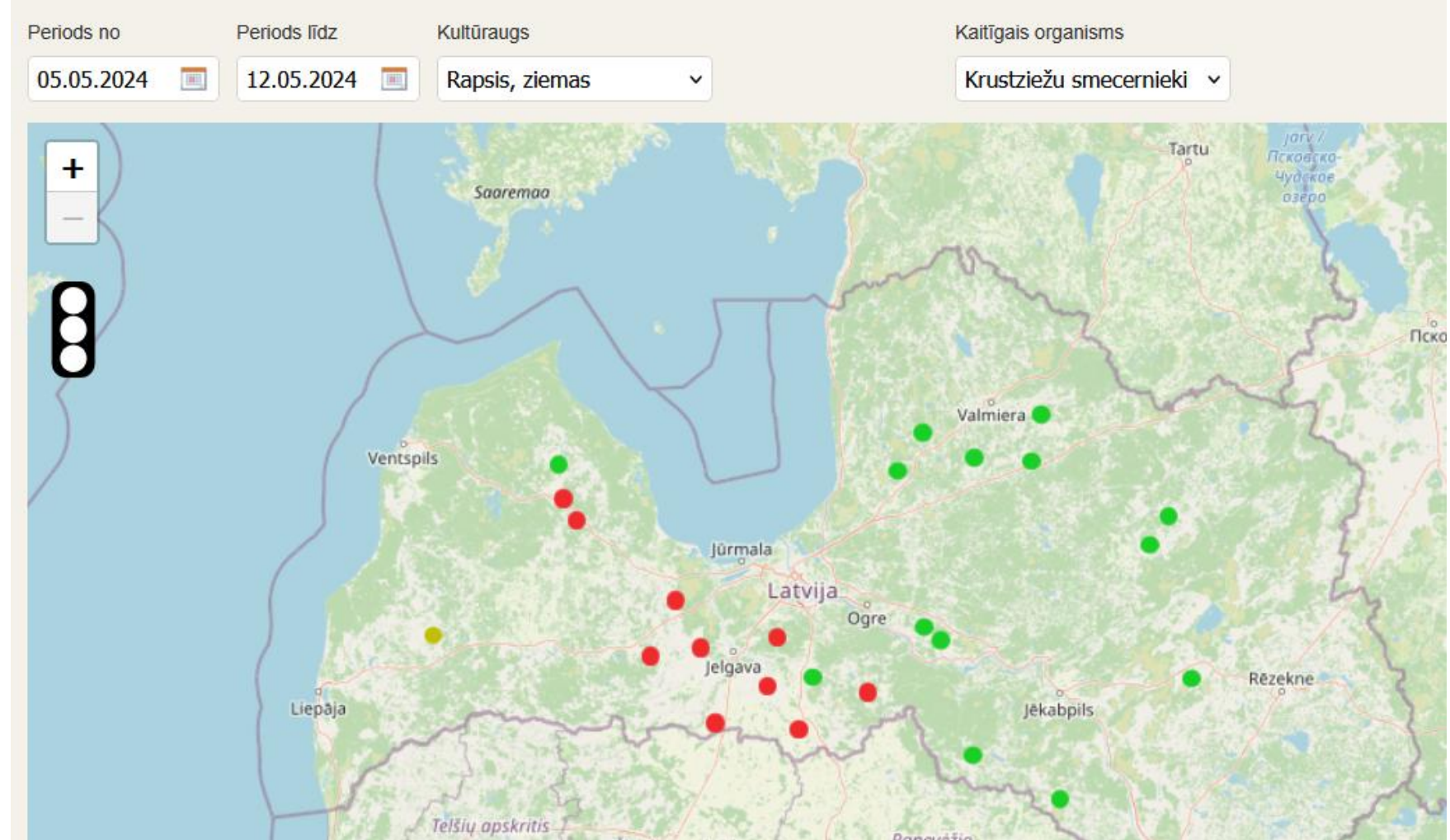

«Luksafora» princips laukaugiem

1.piemērs

Krustziežu smecernieki
(*Ceutorhynchus sp.*)

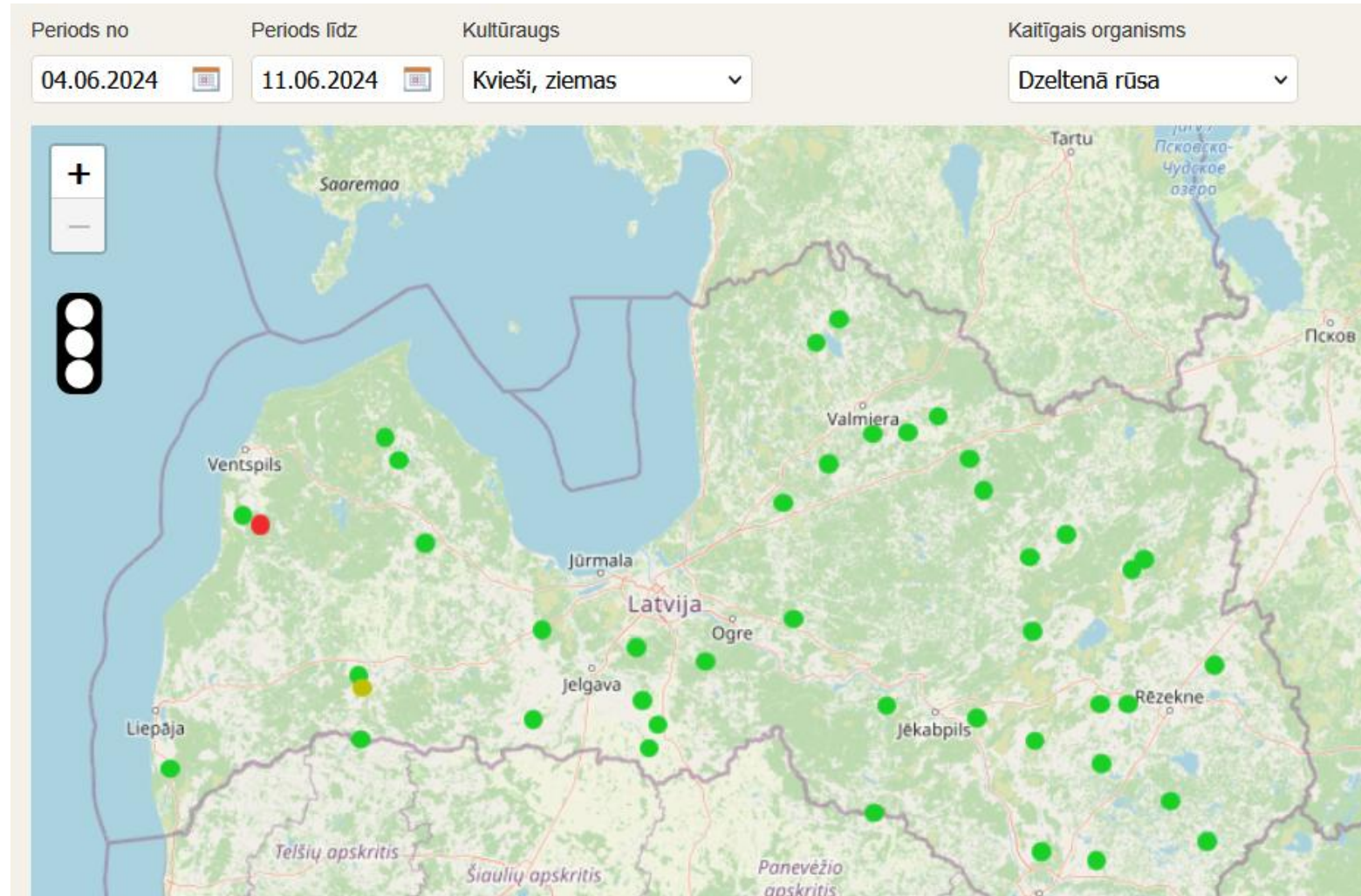
- būtiska KO invāzija
- KO konstatēts (kultūraugs pastiprināti jāuzmana)
- KO nav konstatēts

«Luksafora» princips laukaugiem

2.piemērs

Dzeltenā rūsa
(*Puccinia striiformis*)

- augi stipri bojāti
- konstatētas pirmās pazīmes (kultūraugs pastiprināti jāuzmana)
- augi veseli

https://noverojumi.vaad.gov.lv/kulturaugu-fenologija

UZ VALSTS AUGU AIZSARDZĪBAS DIENESTA MĀJASLAPU

SAITES PALĪDZĪBA LAPAS KARTE KONTAKTI

INTEGRĒTĀ AUGU AUDZĒŠANA UN KAITĪĢO ORGANISMU MONITORINGS

KARTE PROGNOZES INTEGRĒTĀ AUDZĒŠANA KULTŪRAUGU FENOLOĢIJA AUGU SLIMĪBU ATTĪSTĪBAS ĪPATNĪBAS NEZĀĻU ATTĪSTĪBAS ĪPATNĪBAS

Kultūraugu fenoloģija

Laukaugi

Dārzeni

Augļaugi

Kultūraugu fenoloģija

Valsts augu aizsardzības dienests (VAAD) sagatavojis šo sadaļu, apkopojot informāciju par kultūraugu attīstību, ar me...

Laukaugi

Graudaugu attīstības stadijas

Informācija par 10 graudaugu attīstības fāzēm, attīstības stadijas un to attēli.

Griķu attīstības stadijas

Informācija par astoņām griķu attīstības fāzēm, attīstības stadijas un to attēli.

Kukurūzas attīstības stadijas

Informācija par 7 kukurūzas attīstības fāzēm, attīstības stadijas un to attēli.

Lauka pupu attīstības stadijas

Informācija par septiņām lauka pupu attīstības fāzēm, attīstības stadijas un to attēli.

AS 55

59 - Pirmo ziedlapu parādīšanās. Ziedlapas saredzamas, ziedi vēl aizvērti.

AS 59

Attīstības fāze 6: Ziedēšana

60 - Pirmie ziedi. Atsevišķiem augiem pirmie ziedi atvērušies.

AS 60

61 - Ziedēšanas sākums. 10% ziedu atvērušies.
62 ... 64 - 20 ... 40% ziedu atvērušies.

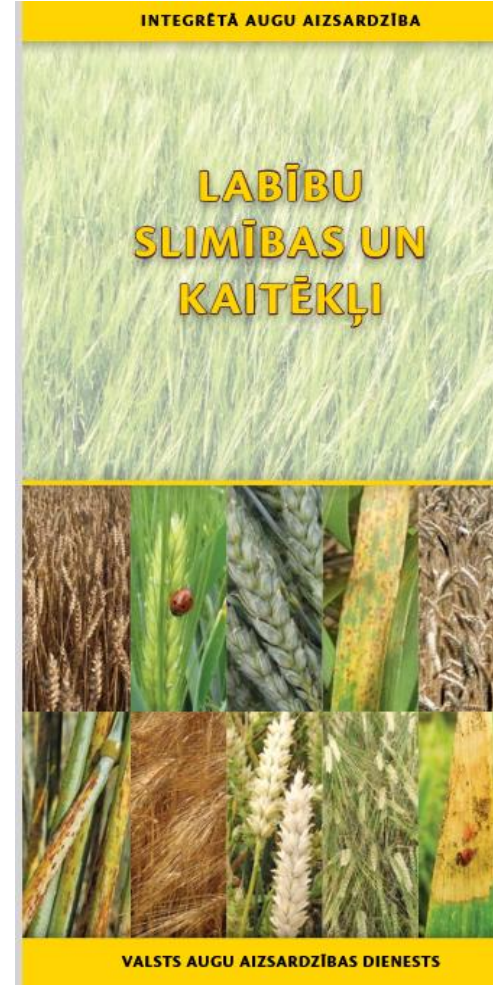
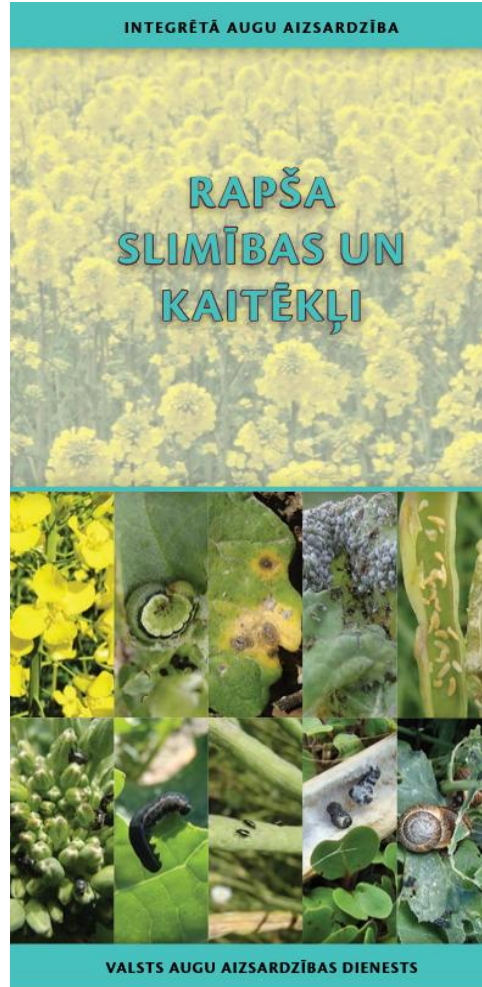
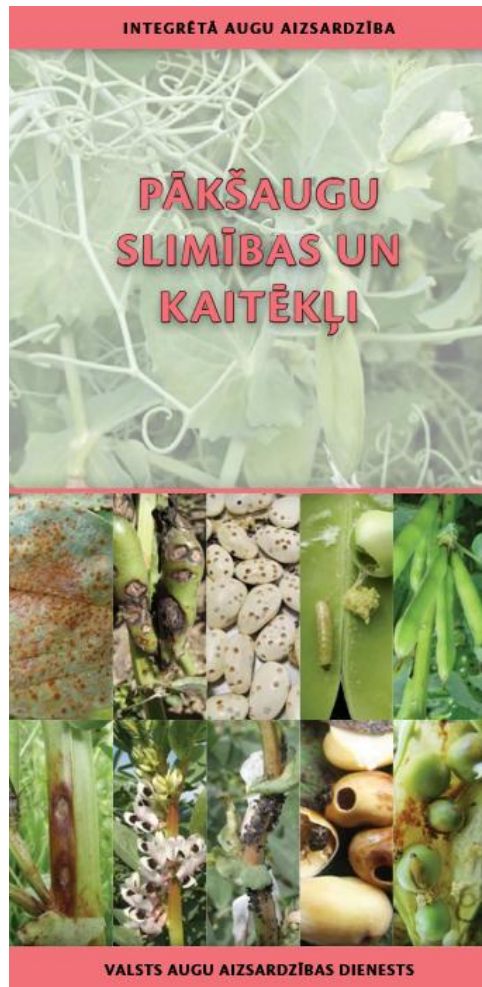
AS 65

65 - Pilnzieds. Puse vai vairāk ziedu atvērušies.

AS 55

<https://noverojumi.vaad.gov.lv/prognozes/informativie-materiali>

14 VAAD rokasgrāmatas

VAAD rokasgrāmata "Ābeļu un bumbieru slimības un kaitēkļi"

VAAD rokasgrāmata "Kartupeļu slimības un kaitēkļi"

VAAD rokasgrāmata "Krustziežu dzimtas dārzeņu slimības un kaitēkļi"

VAAD rokasgrāmata "Labību slimības un kaitēkļi"

VAAD rokasgrāmata "Pākšaugu slimības un kaitēkļi"

VAAD rokasgrāmata "Rapša slimības un kaitēkļi"

VAAD rokasgrāmata "Aveņu, kazeņu un zemeņu slimības un kaitēkļi"

VAAD rokasgrāmata "Čemurziežu dzimtas dārzeņu slimības un kaitēkļi"

VAAD rokasgrāmata "Kaulenķoku slimības un kaitēkļi"

VAAD rokasgrāmata "Ogulāju slimības un kaitēkļi"

VAAD rokasgrāmata "Biešu slimības un kaitēkļi"

VAAD rokasgrāmata "Sīpolaugu slimības un kaitēkļi"

VAAD rokasgrāmata "Tomātaugu slimības un kaitēkļi"

VAAD rokasgrāmata "Ķirbjaugu slimības un kaitēkļi"

Jauni kaitīgie organismi KO datu bāzē!

Zeltvēdera mūķene (*Euproctis chrysorrhoea*)

Nosaukums angliki: brown-tail moth
EPPO kods: EUPRCH
Citi nosaukumi:

- *Nygmia phaeorrhoea*

Saimniekaugi - ozoli, apses, liepas, vīksnas, vilkābeles, smiltsērķiņi, augļu koki (bumbieres, ābeles, plūmes, ķirši utt.), kā arī citi lapu koki.

Bojājumi - kāpuri apgrauz lapu koku lapas.

Bistamba - kaitēklis ne tikai apgrauz daudzus lapu koku lapas, bet apdraud arī cilvēku veselību. Tauriņa kāpuru kukuluku sedz kupis apmatojums. Kāpuri izmanto savai aizsardzībai, tos noņemot. Šie matņi ir ļoti sāļi, asi un satur toksīnu, kas cilvēkam izraisa ādas un arī acu iekaisumu, bet cilvēkiem ar noslieci uz astmu var izraisīt nopietnus elpošanas traucējumus. Šie matņi var saglabāties vidē pat vairākus gadus. Tie ir ļoti viegli, un vējš tos var atdārtoti pacelt gaisā. Matņi radītie izsitumi var parādīties uzreiz pēc saskāres ar kāpuru matņiem vai arī pēc vairākiem stundām. Izsitumi var saglabāties no dažām stundām līdz vairākiem nedēļām. Matņi satur arī kāpuru veidoto satikojumu, kāpuru auste kokoni (dūres lieluma), ko tie arī pirms iekūnošanās un nomestie apvalki, kāpuriem nomalnot ādu. Lielāko risku toksiskie matņi rada no maija sākuma līdz jūlija beigām.

Saimnieciskā nozīme - masveida savairošanās gadījumā var izraisīt koku nokalšanu.

Bioloģija - zeltvēdera mūķenei ir nepieciešams daudz gaissmas un siltuma, tādēļ parasti tā atrodama saulainās vietās, piemēram, izretinātās mežaudrēs, meža malās, alejās, augļu dārzos un tamlīdzīgās vietās. Mūķenes kāpuri ir polifāgi un tāpēc var būt atrodami uz daudzu sugu lapu kokiem. Zeltvēdera mūķenei ir viena paaudze gadā. Tauriņi dēj olas jūlijā. Olas tiek dētas klāsteros lapu apakšpusē un nosēgtas ar matņiem no mātīšu ķermeņa apmatojuma. Augustā no oām izšķiļas jaunie kāpuri. Kāpuri barojas grupās ar koka lapām, un rudeni veido satikojumus, kurus tiek lepiņi gan zari, gan lapas. Satikojumos var koncentrēties pat vairāki simti kāpuru un šādās izveidotās "ligzdes" tie pārzīemo. Satikoties "ligzdes" koncentrējas koku vainaga augšējā daļā. Kāpuri atsāk baroties aprīlī līdz ar lapu plaukšanu. Pārziemojušie kāpuri izdīst un barojas individuāli. Strauji augošie kāpuri var atstāt kuplus ozolus pilnīgi bez lapām. Tomēr, lai gan šādi pilnībā atstāti koki izskatās nolemti bojāejai, tie ir spējīgi atjaunoties nākamajā gadā. Kopumā jāsaika, ka šādi koki let bojā tikai ļoti retos gadījumos – visbiežāk, ja tie vienlaikus ir tikusi pakārti vēl vairākiem citiem nepatīkamiem faktoriem. Iestājoties vēsākam laikam, kāpuri atkal atstās ligzdes. Jūnijā kāpuri iekūnojas vai nu

Krustziežu zāglāpsene (*Athalia rosae*)

Nosaukums angliki: Turnip sawfly
EPPO kods: ATALCO
Citi nosaukumi:

- *Athalia colibri*
- Rapša zāglāpsene

Bojājumi - kāpuri krustziežu lapās grauz neregulārus robus. Ja kāpuru daudz, lapas tiek nograuztas pilnībā, neskartas paliek tikai lapu lielākās daļas. Masveida savairošanās nav novērota. Invadē kāpostus, kājus, rāceņus, rutkus u.c.

Bioloģija - gadā attīstās 2 paaudzes. Pirmā paaudze galvenokārt attīstās uz savvaļas augiem, bet otrā paaudze attīstās jūlija beigās - augustā, bojājot sēkliniekus. Kaitīgā stadija kapuri. Pārziemo kāpuri kokonos augsnē.

Ierobežošanas

- * Augsnes dīžļaršana rudenī.
- * Krustziežu dzimtas nezāļu iznīcināšana.
- * Augsēlas levērošana.
- * Insekticīdu izmantošana.

Ābeļu urbējs (*Zeuzera pyrina*)

Nosaukums angliki: wood leopard moth
EPPO kods: ZEUPZY

Saimniekaugi – ābeles, bumbieres, plūmes, bērzi, gobas, vīksnas, kļavas, oši, vilkābeles.

Bojājumi – kāpuri barojas koku stumbros un zaros, kur 'izurbj' ejas. Bieži sastopami tieši uz jauniem stumbriem vai zariem, kuru diametrs nepārsniedz 10 cm. Sākumā kāpuri ieurbjas lapas katā, vēlāk tie virzās tievu zaru sēdē un vēlāk arī resnākos zaros. Kāpuri izveido līdz 20 cm garas ejas. Invadētie zari var novist un pilnīgi nokalst. Par kāpuru klātbūtni liecina sarkanīgi, zāgu skaidām līdzīgi izkārnījumi. Kāpuru attīstība ilgst divus gadus. Kaitēklis sastopams dārzos, parkos, jauktos un lapkoku mežos

Saimnieciskā nozīme – kaitēklis var nodarīt postījumus mežaudzēm un jaunāku koku stādījumiem.

Bioloģija - pieaugušie īpatņi ir naktstauriņi ar 5-7 cm spārnu platumu. Spārni ir balti, ar melniem plankumiem. Tauriņi lido vasaras siltajos mēnešos. Mātīte dēj olas atsevišķi vai nelielās grupās uz pumpuriem, lapām vai zariem. Pēc olu izšķīšanās kāpuri ieurbjas koksni. Kāpuri izaug 40-55 mm gari. To ķermenis ir gaiši dzeltens un spidīgs, galva ir tumši brūna līdz melna un gaišāka centrā, kakls tumši brūns.

Ierobežošanas

- * Kāpuru mehāniska savākšana un iznīcināšana to migrēšanas laikā.
- * Novājinātu – ar kāpuriem invadētu koku izcīršana un iznīcināšana.
- * Kaitēkļu izdološanas sakumu nosaka, izvietojot feromonu slazdus.

Fitoplazma (*Candidatus Phytoplasma asteris*)

Nosaukums angliki: Aster yellows
EPPO kods: PHYPAS

Slimības pazīmes - infekcija izraisa ziedu anomālijas. Inficētie rapšu ziedi pārveidojas par lapām līdzīgiem iauzumiem, vai veidojas it kā piepūstas, dobas pākstis, kurās ir nenobriedušas, nepilnīgi attīstījušās sēklas.

Bioloģija - fitoplazmas ir mazas, fitopatogēnas baktērijas, kas vairojas augu lūksnā (floēmā). Infekcijas avots ir inficēti kultūraugi un nezāles.

Veicība – kukaiņu-pārmēsātāju cikažu izplatība.

Ierobežošanas –

- * Jāievēro augu maiņa.
- * Jāierobežo kukaiņu-pārmēsātāju populācija.
- * Savlaicīgi jāiznīcina slimību perēkļi un inficētās nezāles, kas ir infekcijas avots.
- * Nevienas ķīmiskas vielas nav efektīvas pret fitoplazmām.

VAAD Nacionālā fitosanitārā laboratorija
Lielvārdes ielā 36, Rīgā, T. 67550950

Uzzini pirmais mūsu jaunumus!

TĪMEKĻVIETNES

Vispārēja informācija

www.vaad.gov.lv

Integrētā augu audzēšana un kaitīgo organismu monitorings

<https://noverojumi.vaad.gov.lv>

Sociālo tīklu konti:

Facebook

Instagram

X.com

Youtube

Facebook / VAADLatvija

Valsts augu aizsardzības dienests
3,2 tūkst. sekotāji • 58 seko

[Sazinies ar mums](#) [Izlase](#) [Ziņojums](#)

Ziņas Par Piemērijumi Atsauksmes Reels Attēli Vairāk

Pārslēdzies uz Valsts augu aizsardzības dienests lapu, lai sāktu to pārvaldīt. [Pārslēgt tūlīt](#)

Īss apraksts par sevi

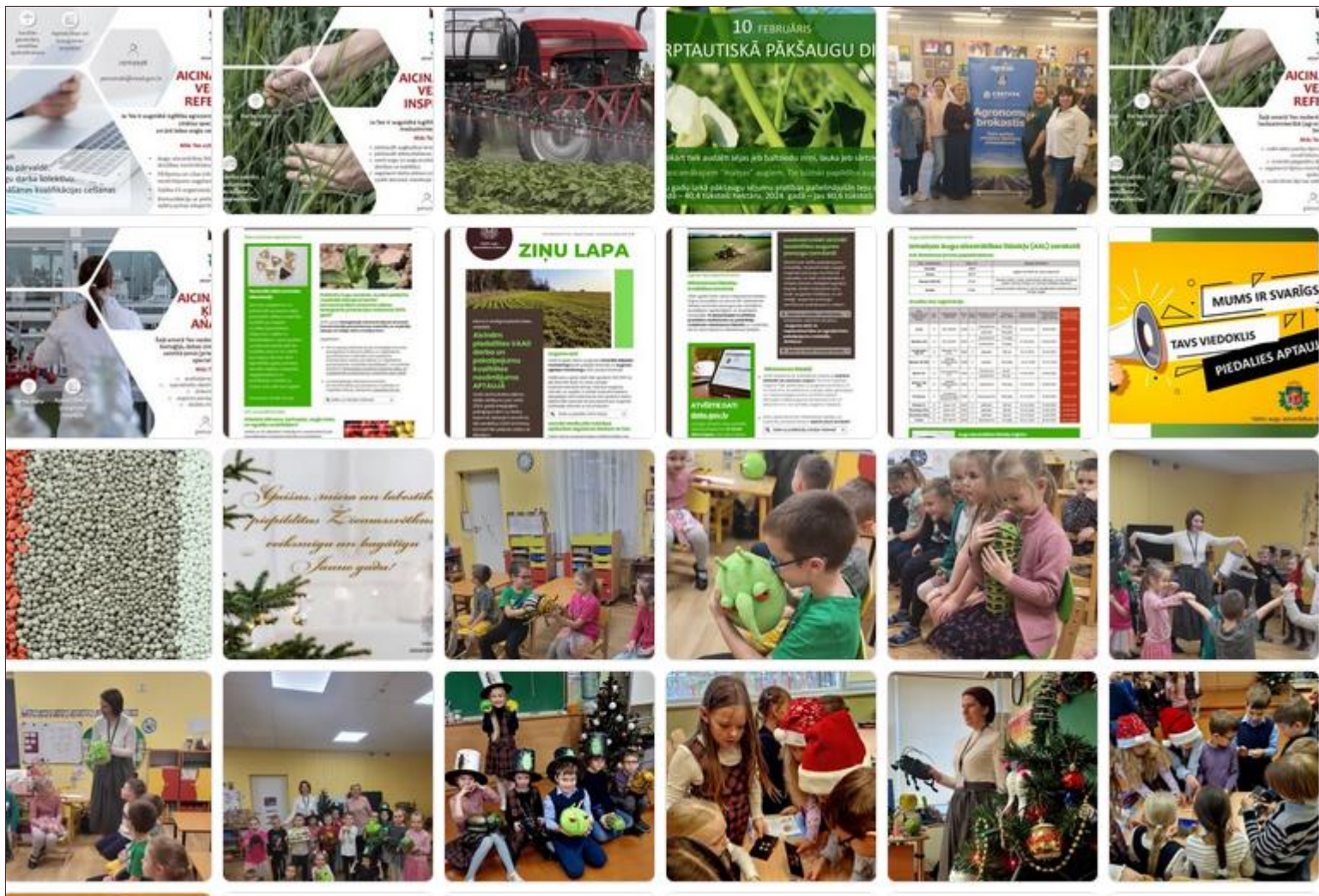

VAAD ir valsts pārvaldes iestāde. Misija nodrošināt kultūraugu un mežu resursu ilgtspējīgu izmantošanu

- Lapa · Valdības organizācija
- Lielvārdes iela 36, Rīga, Latvija
- 67 027 406
- pasts@vaad.gov.lv
- misija_agronoms
- VAAD_Latvija
- vaad.gov.lv

Izceltais saturs

Valsts augu aizsardzības dienests
15. Janvāris plkst. 10:33

Aicinām piedalīties Valsts augu aizsardzības dienests 2024. gada darba un pakalpojumu kvalitātes novērtējuma...

X.Com / VAAD_Latvija

Youtube / Valsts augu aizsardzības dienests

VAAD
@VAAD_Latvija

Valsts augu aizsardzības dienests
[Translate bio](#)

📍 Lielvārdes 36, Rīga [vaad.gov.lv](#) 📅 Joined May 2013

160 Following 1,026 Followers

Posts Replis Highlights Articles Media Likes

VAAD @VAAD_Latvija · 21h

📢 Meklējam kolēģi! Darba pienākumos pārbaudīt 🍇 augkopības kravas un tās sertificēt eksportam, kā arī pārbaudīt 🌿 sēkļaudzēšanas laukus un tos sertificēt. Darba vieta Rīgā, 🚗 izbraukumos uz pārbaudiem vietām nodrošinām darba auto. ➡️ [vaad.gov.lv/lv/vakances](#)

AICINA DARBĀ

Valsts augu aizsardzības dienests
@valtsaugu aizsardzibasdienests · 179 abonenti · 102 videoklipi

Valsts augu aizsardzības dienests šeit publicē savus video par augu aizsardzības, ...u.c.
[vaad.gov.lv](#) un vēl viena saite

Pielāgot kanālu Videoklipu pārvaldība

Sākums Videoklipi Shorts Ziņas 🔍

Jaunākie Populārākie Vecākie

Pamācība kā [www.vaad.gov.lv](#) atrast informācijas par augu aizsardzības...
78 skatījumi · pirms 1 mēneša

Kampanja "Augu veselība - dzīvībai" akcija Valmieras Viestura vidusskolā
22 skatījumi · pirms 2 mēnešiem

Kampanja "Augu veselība - dzīvībai" akcija Dobeles Valsts ģimnāzijā
17 skatījumi · pirms 2 mēnešiem

Valsts augu aizsardzības dienests veic pārbaudes kartupeļu audzēšanas...
483 skatījumi · pirms 2 mēnešiem

Kampanja Augu veselība dzīvībai Rīgas lidostā #PlantHealth4Life
32 skatījumi · pirms 3 mēnešiem

Vebinārs «Augsnes dati, to nepieciešamība un agroķīmisko pakalpojumu sniedzēju...
163 skatījumi · pirms 3 mēnešiem

Instagram / misija_agronoms

Sezonas laikā ikdienas kultūraugu kaitīgo organismu novērojumu attēli un skaidrojumi – kā atpazīt, kā ierobežot.

Brīdinājumi par kaitīgo organismu izplatību.

Padomi.

misija_agronoms

Following

Message

1,136 posts

980 followers

56 following

Misija Agronoms

Par ilgtspējīgu saimniekošanu! 🌱

noverojumi.vaad.gov.lv

<https://www.vaad.gov.lv/lv/kampana-misija-agronoms>

www.vaad.gov.lv

Followed by lapamara21, hotelsavaini2020 + 17 more

Pestis

Novērojumi III

Pasākumi

Novērojumi II

Augsnes diena

Kampanja

Dāvida dārzs

BRĪDINĀJUMS!

Kurzemē, agrāk kā citus gadus, sāk izlidot zirņu tinēju tauriņi. Kāpuri zirņos izgrauz neregulārus robus. Pāksts iekšieni ir satīklota un pildīta ar ekskrementiem. Izgrautās sēklas nav derīgas ne pārtikai, ne sējai. Savairojoties masveidā, kaitēklis var radīt būtiskus ražas zudumus.

BRĪDINĀJUMS!

Vasaras rapša sējumos Kurzemē novērota krustziežu zāģlapsenes izplatība. Kaitēja kāpuri bojā augu lapas, ja kāpuru daudz, lapas tiek nograuztas pilnībā, neskatoties paliek tikai lapu lielākās dzīslas.

BRĪDINĀJUMS!

Visos Latvijas novados novērotas pupu sēklīgrauža vaboles. Pupu ziedēšanas laikā vaboles izēd ziedputekšņus, savukārt kaitēja kāpuri izgrauz pupu sēklu iekšpusi.

BRĪDINĀJUMS!

Izplatās bumbieru slimības un kaitēkļi - visos Latvijas novados novērotas bumbieru kraupja un bumbieru-kadīķu rūsas pazīmes uz lapām, savukārt Zemgalē konstatētas bumbieru lapu blusīnas un bumbieru lapu pangērce.

BRĪDINĀJUMS!

Izplatās ābeļu kaitēkļi. Šonedēļ tiek prognozēta ābeļu tinēja olu šķīšanās, vēl turpina arī izlidot tauriņi. Novērota arī ābeļu tīklkodes kāpuru izplatība, ābeļu lapu blusīnas, izplatās arī laputis un mozaīks sprīzmetis.

Valsts augu
aizsardzības dienests

Paldies par uzmanību!

Linda Būcēna

Integrētās augu aizsardzības daļas vecākā
inspektore

linda.bucena@vaad.gov.lv